

Tartalmi beszámoló – 2010-es év

1. NYILVÁNOS ÖSSZEJÖVETELEK

1.1. Közgyűlések

- Évi rendes közgyűlés időpontja ápr. 17. volt, a helyszíne Bp., TIT-Stúdió. A közgyűlés elfogadta az előző évi beszámolót és az adott évre szóló munkatervet.
- Vezetőségválasztó Közgyűlést tartottunk (az Országos Szakmai Találkozóval egybekötve) szept. 18-án, Cserkúton. A közgyűlésen a régi elnökség, választmány, FB lemondott, majd a választást előkészítő Jelölő Bizottság munkája nyomán megtörtént a tisztújító választás. A régi elnök, Victor András átadta az új elnöknek, Saly Erikának az egyesület vezetését.

1.2. Elnökségi ülések

Az elnökség 11 alkalommal – augusztus kivételével havonta – ülésezett.

Az elnökségi ülések állandó napirendi pontok alapján zajlottak Az egyesület sokszínű, tartalmas munkáját irányítottuk 2010-ben is. Döntéseket hoztunk, több pályázatot írtunk, három megkezdett nemzetközi projektet fogtunk össze, s több hazai kicsit. Tagjainkat igyekeztünk informálni, aktivizálni. Informatikai tudásunkat bővítettük, a megújulást segítő folyamatok kidolgozását elkezdtük.

(Ld. Elnökségi beszámoló.)

Az elnökségi ülések meghívóját mindig elküldtük az Elnökségi tagokon kívül a Választmány és az Felügyelő Bizottság vezetőinek is. A Választmány elnöke és az FB elnöke rendszeresen részt is vettek az üléseken. A futó projektek áttekintésére mindig meghívást kaptak a projektvezetők, s amikor Kör-számok is szerepeltek a napirendi pontok között, akkor Hársas Éva is jelen volt az ülésen.

Az ülésekről készült jegyzőkönyveket – véglegesítés után – mindig elektronikus úton küldtük szét az Elnökség, a Választmány és a Felügyelő Bizottság minden tagjának, valamint a további érintetteknek.

1.3. Választmányi ülések

Elnöke: Darvas Kata

Ülések: febr. 6., ápr. 17., szept. 18., okt. 30.

Az elnökség tagjai is részt vehettek az üléseken.

Főbb témakörök:

- Felkészülés az őszi választásra.
- OT helyszínének keresése.
- A 2010-es munkaterv kidolgozásába való bekapcsolódás.
- Októberben az új választmányi tagok lelkes aktivitással biztosították az új Elnökséget tevékeny részvételünkről.
- Az aranygyapjasokkal való kapcsolattartásra felelős választása.
- A választmány saját SzMSz-ének kidolgozása.
- A „feladatok három évre” lista átbeszélése, prioritások megállapítása. A 2011-es munkaterv előkészítésében való részvétel.
- A megújított NKNS helyzetéről beszámoló.

- A környezeti nevelés szóról a hangsúly áttétele a fenntarthatóság tanítására - erre vonatkozó javaslat megfogalmazása.
- Jelenlétünk erősítése a civilek között - a lehetőségek végiggondolása.
- Lehetséges együttműködések átgondolása profitorientált és nonprofit szervezetekkel.

(Ld. Választmányi beszámoló.)

1.4. Szervezetfejlesztési és forrásteremtési ülések, megbeszélések

Ld. Projektek, 4.1.2.!

1.5. 18. Országos Szakmai Találkozó, Cserkút

Házigazda: Németh Ibolya

Időpont: szept. 16-18.

Részvevők száma: kb. 50 fő

Program: baráti és szakmai beszélgetések, játék, közös sütés-főzés, cserebere akció, a cserkúti mosóház átadásán való részvétel, helytörténeti séta, városi terepgyakorlat és természetismereti túra a Jakab-hegyen, közgyűlésen beszámoló, vezetőségválasztás. Az együttlétünk alatt a fenntarthatóság jegyeit szem előtt tartottuk, mintául szolgálva a takarékos, környezetbarát programok további szervezéséhez.

A stafétabotot egy – korban, tapasztalatban – „fiatalabb” Elnökség vette át. Törekvésünk a régi, jól működő dolgok megőrzésére, folytatására, valamint a megújulásra irányul. A „rég” elnökségi tagok mentor szerepet vállaltak igény, felkérés szerint. A tervek szerint aktív Választmányt, több tag mozgósítását reméljük.

1.6. Baráti összejövetelek

A hagyományos kenuzás keretében június 19-én Czabán Dániel és Dávid vezetésével a Soroksári Dunán eveztünk. A vízi terepgyakorlaton megismerhettük a vízi- és vízparti élővilágot. Részvevők száma: 10 fő.

2. HELYI CSOPORTOK PROGRAMJAI

2.1. Baranya megyei Csoport

Vezetője: Adorján Rita

- *Április 23-án* az Erdészeti Erdei Iskolák regionális találkozásán a csoport pedagógusai is részt vettek. A kisvasutas kirándulás során megismerhették Gemencet, a Nyéki Holt-Duna élővilágát és tradicionális gazdálkodását, valamint közelebbről az Ökoturisztikai Központ erdei iskolájának szálláshelyét és programjait.
- *Május 14* – Erdő Háza átadásának megnyitóján vettek részt csoportunk tagjai. A Mecseki Erdészeti Zrt. erdei iskolája saját szálláshellyel bővült Hetvehely mellett Sás-völgyben. A háztól indulva 3 tanösvényt alakítottunk ki, festettünk fel. A tanösvények többféle program megvalósításához adnak lehetőséget, figyelembe véve az egyes korosztályok életkori adottságait.
- *Május 27-29.*: 20 órás, nem akkreditált „Erdőpedagógiai szakmai műhelymunkát” szerveztünk és tartottunk óvopedagógusoknak, tanítóknak, tanároknak, erdészeknek és erdei iskola oktatóknak, köztük csoportunk tagjainak. Programunk központjában a fenntarthatóság állt. Ennek helyszínéül nem véletlenül választottuk a Sás-völgyben lévő Erdő Házát, ahol a környezetvédelem és a fenntarthatóság a ház működésében és működtetésében is jelen van.
- *Július 5- 9.*: Határon túli magyarok tanártovábbképzése. A Baranyai Pedagógiai

Szakszolgálatok és Szakmai Szolgáltatások Központja felkérésére egyhetes programot állítottunk össze és szerveztünk a határon túli, magyar pedagógusok részére. A továbbképzésre 4 országból 30 pedagógus érkezett. A továbbképzés témája a környezetvédelem és a fenntarthatóság volt. A továbbképzésen bemutattuk a MKNE-et is.

- *Szeptember 17-19.:* Országos Szakmai találkozó Cserkúton. Németh Ibolya szervezésével és vezetésével a Baranyai Csoport tagjainak segítségével, egy nagyon jól sikerült szakmai találkozón vehettek részt az egyesület tagjai.
- *December 4-én.* „Zöldkarácsony”. Idén is megrendeztük a már hagyományos karácsonyváró, családi kézműves napunkat. Nagy örömmel sokan ellátogattak a rendezvényre.
- *December 17.:* A Laurus Alapítvány „Együtt a jövőnkért 2010!” projekt záró rendezvényén tartottunk előadást „Környezeti nevelés civil szervezetei Magyarországon – az MKNE bemutatása” címmel Bonyhádon, ahol bemutattuk a szervezet létrejöttét, céljait, küldetését és munkáját.

2.2. Debreceni Szellőrózsák

Vezetője: Csapóné Tábori Hajnalka

A csoport havi rendszerességgel találkozik. Tagjaink főként óvónők.

Főbb programjaink:

- Farsangolás Debrecenben - emlékezés Csokonai Dorottyájára
- Kirándulás (gyalogtúra) az Erdőpusztákra.
- Családi túra a Nagyerdőn, a Föld Napja alkalmából.
- A Madarak és a fák napja tiszteletére versmondó versenyt rendeztünk a debreceni óvodások számára. Kiemelten kezeljük az anyanyelv ápolását. A programba 20 óvoda kapcsolódott be.
- A Környezetvédelmi Világnapon játékos vetélkedőt rendeztünk a Nagyerdőn.
- Nyáron 3 napos tanulmányi kirándulást szerveztünk a Duna-Dráva Nemzeti Park megismerésére, Pécsét és környékén kirándultunk.
- Tíz éves volt a Szellőrózsák. Jubileumi rendezvény.
- Óvodai rajzpályázatot rendeztünk az Erdei Iskolában.
- Részt vettünk a Nagyerdő Napján, az Erdők Hete rendezvénysorozat keretében.
- Részt vettünk Hajdúhadházon a Torzsás napok rendezvényén.
- A hagyományörzés és a környezeti nevelés összekapcsolása jelent meg a betlehemes játékokban, a Márton napi szokások felelevenítésekor, Pünkösdkor.

2.3. Hódmezővásárhely: Zöld Kapocs

Vezetője: Walterné Böngyik Terézia

Tagjai és rendszeresen segítők száma: összesen 65 fő.

A szolgáltatást igénybevevők száma: 400-3500 fő általános iskolás, valamint a programokon részt vevő tanulók és nevelők. Városi rendezvényeken a város diákjai, nevelői, szülők.

Rendszeres, folyamatos oktató programok, tevékenységek:

- Kukorica projekt
- Ökológia projekt óvodásoknak (10 óvodában 6-6 foglalkozás tartásával: a szelektív hulladékgyűjtéssel és a természetes környezetünkkel kapcsolatos ismeretek átadása játékos, interaktív formában).
- Erdei iskola - Mártélyi Kaland projekt városunk valamennyi 7. évfolyamos tanulójának. (275 diák vett részt az erdei iskolában. A Zöld Kapocs környezeti nevelők vezették a foglalkozásokat.)

- Oktatóprogram beépítése a tananyagba.
- Zöld órák a Bodnár Bertalan Oktatóközpontban
- Egy pohár tiszta víz! - vízprojektek az intézmények hétköznapi életében (EVP)
- Digitális tudásbázisba feltölthető anyag összeállítása
- Eledel-E-betűk bővítésében ételed életed
- EVP koordinátorok tréningje (október 2. hetében az Erzsébet kórház oktatótermében)
- Zöld pont gyűjtés
- Témahét: Vásárhelyi séta, Kubikok madárvilága, Egészségesebben!
- A diákönkormányzat és Zöld szekciójának szervezésében őszi és tavaszi papírgyűjtés: Öko Panna és Öko Palkó (óvodai-kisiskolás) szelektív hulladékgyűjtő program elindítása.
- Jeles napi ünnepek, évfordulók, megemlékezések:
 - Autómentes Világnap a kubikokban.
 - Tisza Élővilágának Emléknapja Mártélyon
 - Víz Világnapja- vízvizsgálatok-egy pohár egészség
 - Föld Napja-kubikok természeti értékeinek felfedezése
 - Madarak és Fák Napja
 - Állatok Világnapja (Madármegfigyelés-gyűrés a kubikokban)
- ÖKO-Pannon interaktív rendezvénykamionja
- Járdacsillagászat - Csillagos égbolt túra
- *Műanyagterkép* építése 600 m² - 1500 résztvevő.

2.4. Zala megyei csoport

Vezetője: Benedek Miklós

- Humánökológiai szabadegyetem szakmai szervezése és előadások havonta
- Víz Világnap: egy hetes rendezvénysorozat (Nemzetközi rajzverseny, sport, esszépályázat stb.)
- Tanulmányi versenyek szervezése megyei szinten
- Föld Napja, hód napja: nemzetközi túraverseny
- Környezeti nevelési tábor: Balatonmáriafürdő, Cavallino (Olaszország)
- „Európai erdők hete” megyei rajz és esszépályázat
- Kiállítások szervezése
- Projektek: Kis kezek a környezetért, Hulladékvadász, Letenye a holnap klímájáért
- Szakértői tevékenység több pályázatban
- Tanulmányi kirándulások szervezése

3. SZAKMAI CSOPORTOK PROGRAMJAI

3.1. Múzeumi csoport

Vezetője: Tatiné Dobcsányi Erzsébet

A múzeumi csoport két részből állt; akik csak a múzeumlátogatási programokra jöttek el, és azok, akik ezen felül is tevékenykedtek a múzeum és az iskolák közötti kapcsolatban.

Az év folyamán a múzeumok küldték a programjavasolataikat, a pedagógusok pedig vitték a gyerekeket a múzeumokba.

Egyre aktuálisabb, hogy legyen múzeumcsoportos levelezőlista, mert akkor ez hatékonyabban fog működni.

Kiemelkedő közös csoportprogram volt szeptemberben az Országos Találkozó múzeumos programja, hiszen az aktív tagok ebben nagy számban részt vettek.

3.2. Vegy-Tan csoport

Vezetője: Benkőné Di Giovanni Rita

A 2010-es évben a csoport nem folytatott tevékenységet.

3.3. Forrás csoport

Vezetője: jelenleg nincs

3.4. Zöldök (Zöld Diákönkormányzat)

Vezetője: Darvas Kata

Tagjai: a Budai Nagy Antal Gimnázium diákjai közül többen.

- Zöld újságot indítottunk.
- Fotókiállítás rendeztünk.
- Plakátversenyt szerveztünk.
- A Zöld Zugoly programok a Művészetek Völgyében, Taliándörögdön (júl. 23.- aug. 1.) nagyon sikeresek voltak.

3.5. Köröcske

Vezetője: Egyelőre nincs

4. SZAKMAI TEVÉKENYSÉGEK: PROJEKTEK, PROGRAMOK

4.1. Saját hazai projektek, programok

A) 2010-ben megvalósított, befejeződött projektek, programok

4.1.1. NKNS megújítása

PV: Vásárhelyi Judit és Vásárhelyi Tamás

Gyakorlatilag minden fejezet megújult vagy az eredeti szerző átdolgozásával, vagy új szerző munkája révén. Megszületett három új fejezet is. A megújult kézirat ebben az évben szép kiadványformátumban felkerült a honlapra.

4.1.2. PNP (azaz Profi Non-Profitok)

PV: Albert Judit

A szervezetfejlesztési műhely-sorozat keretében összesen tíz alkalommal – ebben az évben 5 alkalommal (I.16., II.13., III.6., III.27. és V.1.) jött össze Suhajda Virág tréner vezetésével. Elvi-elméleti síkon átgondolta az egyesület célját, küldetését stb. Kidolgozta sok folyamat részletes logikai menetrendjét. Örömdetesen sok fiatal vett részt a közös munkában.

4.1.3. Madarak és fák napja

PV: Nádai Béla

Május 8.-án volt a hagyományos (játékos) vetélkedő a Budakeszi Vadasparkban.

4.1.4. Zöld Zugoly 2010 – Művészetek Völgye

PV: Darvas Kata

A 2009-es program sikeres folytatása volt ebben az évben (júl. 23.–aug. 1.). Az egyesület ifjúsági csoportja (a Budai Nagy Antal Gimnázium diákjai, ZÖLDÖK) hathatós közreműködésével szervezett fenntarthatóságra nevelési program szerves része volt a Művészetek Völgyének. A programokat látogatók száma több-százra tehető.

4.1.5. Mecseki erdőismeret

PV: Victor András

NKA pályázat segítségével online formában jelent meg Adorján Rita: Erdőismereti és természetismereti játékok, valamint Molnárné Lénárd Éva: Mecseki növény- és állathatározó c. kézírata.

4.1.6. Továbbképzések

Elsősorban irodai alkalmazottaink vettek részt a következő témájú továbbképzéseken: információkezelés, projektmenedzsment, EUs-ismeretek, vezetőképés.

Ketten (Albert Judit és Bartha Cili) részt vettek Hollandiában a Synergy képzésen.

B) Futó projektek

4.1.7. Iskolazöldítés

A projekt vezetője: Victor András

A honlapon az Iskolazöldítés program önálló oldalról elérhető az „Iskolánk zöldítése” c. könyv, az „Iskolazöldítés” c. akkreditált továbbképzés ismertetője és az Iskolazöldítési Tanácsadói Adatbázis. A továbbképzés alapításának határideje lejárt. Benyújtottuk az új alapítási kérelmet. Ez azért is fontos, mert az esetleges felnőttképzési intézményi akkreditációhoz szükséges lehet. 2010-ben nem tartottunk Iskolazöldítés továbbképzést.

4.2. Szakmai együttműködés mások hazai projektjeiben, programjaiban

A) 2010-ben befejeződött projektek

4.2.1. Zöldköznapiok

PV: Victor András

A környezetvédelmi tárca projektje egyesületünk közreműködésével valósult meg. Könczey Réka és S. Nagy Andrea felfrissítette és internetes jellegűre átdolgozta Zöldköznapi Kalauz c. könyvét. Az eredmény a www.zoldkoznapiok.hu honlapon látható.

4.2.2. Környezettudatosság – tudatos környezeti magatartásra nevelés

PV: Halácsy Ágnes

Az Európa Kft által vezetett projektben egyesületünk feladata volt az ország 40 kistérségében előadások és foglalkozások vezetése egyrészt önkormányzati döntéshozók, másrészt pedagógusok számára (1400 résztvevőnek). Az előadások megtartásában közel 40 előadó vett részt, főként MKNE tagok.

4.2.3. Föld Napi rendezvény

PV: Székelyi Renáta

A kerületi Pedagógiai Szolgálat szervezésében – a TIT Stúdió közreműködésével – gyerekfoglalkozásokat vezettünk a Feneketlen-tó partján, valamint a Stúdióban a kerület általános iskolai csoportjai számára.

4.2.4. „Körülöttünk él a világ” - programsorozat a Klébelsberg Kultúrkúriában

PV: Halácsy Ágnes

A Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium Zöld Forrás pályázatának keretében elindítottunk egy biodiverzitással foglalkozó programsorozatot a Klébelsberg Kultúrkúriában Laskovics Katalin közreműködésével.

Ennek részeként 2 foglalkozást tartottunk egy helyi iskolás csoportnak önkénteseink bevonásával. A Kultúrkúria gyermeknapi rendezvényén és augusztus végi Nyári fesztiválján önkénteskedtünk többen.

Négy alkalommal botanikai, gyógynövény-ismereti és helyismereti terepgyakorlatot vezetett Devescovi Balázs és Victor András. Sok érdeklődő család vett részt a programon.

4.2.5. Sérült Gyermek Napja

PV: Victor András

Szept. 13.-án az ÉFOÉSZ (Értelmi Fogyatékosok Országos Érdekvédelmi Szervezete) felkérésére játékos érzékszervi és természetmegismerő foglalkozásokat tartottunk enyhe és közép súlyos értelmi fogyatékosok számára az Állatkertben.

4.2.6. Állatünnep

PV: Halácsy Ágnes

Az Állatok Világnapja alkalmából, október 9-10.-én a Fővárosi Állatkert felkérésére természetmegismerő gyerekfoglalkozásokat és pedagógiai szakmai bemutatót tartottunk az Állatünnep fesztiválon.

B) Futó projektek

4.2.7. Ökolábnym projekt

PV: Victor András

Az Egyszervolt a Magyar Gyermekkulturáért Alapítvány megbízása alapján kidolgoztuk a www.egyszervolt.hu honlapon 2011. februárjában induló on-line játék szakmai anyagát, amely gyerekek számára az ökolábnym csökkentéséről szól. A csapat tagjai: Kocsis Anikó, Laskovics Katalin és Wintsche-Mikesch Viktor.

4.2.8. Bábozd zöldre az Otthonod

PV: Victor András

Az Európalánta Egyesület megbízásából a fenti című projekthez – amely óvónők és óvodások számára szóló, a fenntarthatóságra nevelést célzó programokat tartalmaz – kidolgoztuk a foglalkozások, az e-learning és az értékelés szakmai anyagát. A tényleges projekt-programok 2011. márciusában indulnak. A csapat tagja még: Csicsák Antalné a Fővárosi Gyakorló Óvodából.

4.2.9. Vörösiszap

Varga Attila (OFI) kezdeményezésére dec. 14.-én először (s azóta többször is) összeült egy csapat (melyben az MKNE-t Victor András képviselte), amely a kolontár-devecseri vörösiszap-katasztrófa környezeti nevelési szempontokat is felölelő elemzését, egy jövőbeli emlékhely és egy, a feldolgozást módszertanilag segítő portfólió megtervezését tűzte ki célul.

4.2.10. FFB „kerekasztal”

Az Országgyűlés Fenntartható Fejlődés Bizottságának kezdeményezésére környezeti nevelési „kerekasztal” létrehozásának tervezésében vettünk részt (Victor András, Czippán Katalin).

4.2.11. Civilek és vállalatok

PV: Darvas Kata

Az SCA Packaging Magyarország (hazai csomagoló cég) - és más vállalatok - számára fenntarthatóságra nevelést célzó továbbképzési anyagot állítottunk össze, s együttműködési lehetőségeket kerestünk (Kelen Gábor, Victor András).

4.3. Nemzetközi projektek, programok

A) 2010-ben lezárult nemzetközi projektek

4.3.1. Support

PV: Czippán Katalin

2010-es év végén lezárult a 2008-ban indult SUPPORT projekt, mely 2 részből állt.

a) Az egyik, a Co2nnect nevet viselő alprojekt, az iskolába járás közbeni CO2 csökkentést, és az ehhez kapcsolódó tudatosság erősítését tűzte célul. Az iskolákban megtörténtek a mérések.

b) A másik az iskolák és a közösségek, kutatóintézetek együttműködését segítő kiadvány.

A könyvet az MKNE kapta meg gondozásra, a fejezeteket Czippán Katalin, Faye Benedict és Varga Attila írták, címe: Collaboration and Education for Sustainable Development (Együttműködés és oktatás a fenntartható fejlődésért) letölthető: <http://support-edu.org/node/449>.

A kiadvány mellékleteként elkészült 14 ország 17 esettanulmányát bemutató gyűjtemény, ami remélhetőleg megjelenik a Norvég Oktatási Minisztérium gondozásában. A magyar esettanulmányok az Algyői Általános Iskola akciókutatásáról, és a Vácrátóti Botanikus Kert által kidolgozott „természetességmérő” módszer bevezetéséről készültek.

4.3.2. BEAGLE

PV: Halácsy Ágnes

Ld. Melléklet (Részletes nemzetközi projektbeszámolók)

A 3 éves projektet a 2010-es év végén zártuk le.

A projekt célja: Olyan tantermen kívüli és egyben internet-alapú oktatási program létrehozása, amely segít a biodiverzitás és a fenntarthatóság kérdéseinek oktatásában.

2010-es évben elért eredmények: Elindítottunk a www.beagleproject.org honlapot, kiképeztük itthon is a Beagle-tanárokat a honlap használatára és a program megvalósításának lehetőségeire.

Magyarországon készültek el a 6 ország számára a promóciós képeslapok. Sikeres fotópályázatunk hirdettünk a résztvevő diákok számára. A bekapcsolódó iskolák diákjai komoly kutatómunkát folytattak. Elektronikus és nyomtatott formában is elkészült a funkcionális biodiverzitás határozó.

A projektcsapatban szakértőként dolgozók: Fűzné Kószó Mária, Déri Andrea, Kecskés Ferenc, Mányoki Gergely, Standovár Tibor. A projekt sikeréhez egyéb módon hozzájárulók: Albert Judit, Gergely Nóra, Jakócs László, Kelen Gábor, Szekeres Tamás, Szilágyi Ákos, Victor András.

B) Futó nemzetközi projektek

4.3.3. Carbon Detectives (Szén-dioxid Nyomozók)

PV: jelenleg: Halácsy Ágnes, korábban: Pentz Levente

Ld. Melléklet (Részletes nemzetközi projektbeszámolók)

Még futó projektünk. A projekt 2012 májusában zárul, s a csatlakozó iskolák közti verseny 2011 májusáig tart.

A projekt célja: a csatlakozó iskolák saját szén-dioxid lábnyomukat határozhatják meg a honlapon működő kalkulátor segítségével. Megtörtént a képzők képzése és az első tanárképzések (összesen 2010-ben 8 ingyenes képzés).

A 2010-es évben elért eredmények: Budapesten megszerveztünk egy nemzetközi partnertalálkozót, elkészült a didaktikus anyag fordítása, a kérdőívek, a szóróanyag és a honlap fordítása, tanári tréninganyagot állítottunk össze, kidolgoztuk a tanárképzés szervezésére és tematikájára vonatkozó anyagokat, felkészítettünk 15 lehetséges képzőt. Közben több irányban megindult a forrásteremtő munka.

Szakértők és segítők: Albert Judit, Ambrózy Miklós, Csaba Orsolya, Bartha Cili, Darvas Kata, Gergely Nóra, Grúz Adrienn, Heszlényi Judit, Kelen Gábor, Koós Dia, Pencz Levente, Schróth Ágnes, Szekeres Tamás, Victor András, Wintsche-Mikesch Viktor.

A Tanácsadó Testület tagjai: Havril Etelka (SCA), Lohász Cili (Energiaklub), Németh Zoltán (Ogy. Képviselő), Schróth Ágnes (Trefort Gimnázium) Simonyi István (NEFMI), Varga Attila (OFI), Jánvári Bálint (egyetemi hallgató, BME), Hortobágyi Juli (diák, BNA Gimnázium)
A nemzetközi projekt külső értékelője jelenleg Suhajda Virág.

5. TOVÁBBKÉPZÉSEK

- Határon túli magyarok tanártovábbképzése a Baranyai Pedagógiai Szakszolgálatok és Szakmai Szolgáltatások Központja felkérésére. Ld. 2.2. Baranyai csoport beszámolója!

6. TÁJÉKOZTATÁS, KIADVÁNYOK

6.1. Kör hírlevél

Az Egyesület lapja, a Kör – miként az eddigi években – négy alkalommal jelent meg: februárban, májusban, augusztusban és októberben. Szerkesztője Hársas Éva, tördeli Szekeres Tamás. Sokan írtak bele élménybeszámolókat és programajánlókat.

Kb. 20 embernek küldjük ki papírra nyomtatva, postán a Kör-t, a többiek e-levelet kapnak az egyes számok megjelenésekor, s az abban található linkek segítségével tölthetik le a Kör legfrissebb számát. Minden Kör-szám letölthető a honlapról is.

6.2. Módszerkosár

A Módszerkosár szerkesztésére a megfelelő embert az őszi folyamán találtuk meg, Gyalog Éva személyében. A jelek szerint azonban minden szükséges feltétel megvan ahhoz, hogy 2011-ben – megújult, felhasználóbarát formában – újrainduljon.

A régi Módszerkosár-számok is letölthetők az egyesület honlapjáról. A benne található ötletek, tapasztalatok segítséget jelentenek a pedagógusoknak, környezeti nevelőknek.

6.3. Honlap

Az egyesületi honlap betöltötte szerepét, ugyanakkor fejlesztésre vár. Működik az on-line könyvesbolt, könnyen elérhetők a futó és már lefutott projektek, a címlap szinte heti rendszerességgel frissül, önálló oldalt kapott a „Nemzeti Környezeti Nevelési Stratégia”, megnézhetők az előző évek közhasznúsági és egyéb jelentései, letölthető minden Kör- és Módszerkosár szám stb.

6.4. Kiadványok

On-line: Nemzeti Környezeti Nevelési Stratégia

On-line: Mecseki növény- és állathatározó

On-line: Erdőismereti és természetismereti játékok

On-line és papír formátumban: Funkcionális biodiverzitás határozó (BEAGLE)

7. MEGJELENÉS RENDEZVÉNYEKEN

7.1. Civil zöld szervezetek 2010. évi Országos Találkozója

A Környezet- és Természetvédelmi Szervezetek Országos Találkozásán (Hortobágy) Vásárhelyi Judit képviselte egyesületünket.

8. KAPCSOLATTARTÁS HAZAI ÉS NEMZETKÖZI SZERVEZETEKSEL

8.1. Hazai szervezetek

8.1.1. Részvétel az NFT1 és az ÚMFT Monitoring Bizottságában

(Vásárhelyi Judit)

Az egyesület részéről Vásárhelyi Judit vett részt aktívan a TÁMOP MB munkájában, valamint az MB delegáltakból álló Zöld fejlesztéspolitikai munkacsoport és az Egyeztető Fórum ülésein. Az üléseken való munka mellett a Kopint-Tárki ZRt. vizsgálata számára interjút adott a TÁMOP MB működésének kérdéseiről, különös tekintettel a horizontális elvek érvényesülésére és a civil oldal szempontjaira.

Ld. Melléklet (részletes beszámoló).

8.1.2. Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet

Ld. a 4.2.9. Vörösiszap projektet!

8.1.3. TIT Stúdió

Ld. a Föld Napi rendezvényeket, melyekben a TIT Stúdióval is együttműködtünk (4.1.)

Az Egyesület az irodáját a TIT Stúdió épületében bérlti.

8.2. Határon túli és nemzetközi szervezetek

8.2.1. Kárpátalja

(Schróth Ágnes)

Az elutasított NCA pályázat miatt nem volt anyagi háttere a beregszászi látogatás megszervezésének. A korábbi években a program résztvevői közül többen vettek részt az ELTE-n részképzésen. Velük Schróth Ágnes tartotta a kapcsolatot.

8.2.2. Nemzetközi projektek

A három nemzetközi projekt révén számos külföldi szervezettel állunk kapcsolatban.

9. ÖSZTÖNDÍJAK

Egyesületünk 2010-ben nem hirdetett meg pályázatot, nem adott ki ösztöndíjat.

10. IRODA, ADMINISZTRÁCIÓ

Az iroda három alkalmazottal (Gergely Nóra vezetésével) működött.

Mozgáskorlátozott munkatársunk és személyi segítője foglalkoztatását a területileg illetékes Munkaügyi Központ támogatta.

Budapest, 2011. március 20.

MELLÉKLET:

I. Részletes nemzetközi projektbeszámolók

1. BEAGLE (lezárult)

PV: Halácsy Ágnes

A projekt lényege olyan tantermen kívüli és egyben internet-alapú oktatási program létrehozása, amely segít a biodiverzitás és a fenntarthatóság kérdéseinek oktatásában. A projekt 2008. december 1-én indult, s 2010. december 31-ig tartott.

Előzmények: a honlap alapelveinek kidolgozása, tanári segédanyagok elkészítése, a tanárok felkészítése továbbképzés formájában.

2010-es évben:

- Január elején került nyomdába a Beagle promóciós képeslap 1000 példányban. Minden ország számára elkészítettük a (részben) magunk által tervezett képeslapot. Ez a magyar csapat kötelező feladatai közé tartozott.
- 2010. január 18-22.: 4. nemzetközi találkozó, helyszíne Besztercebánya, Szlovákia. Itt véglegesítettük a nemzetközi honlap tartalmát és begyakoroltuk a használatát.
- A tanári útmutató és a honlap angol nyelvű szövegének fordítása részben befejeződött. A tanári útmutató magyar változatát Szekeres Tamás segítségével előkészítettük nyomdai sokszorosításra, s 65 példányban kinyomtattuk.
- A magyar tanárképzést Budapesten a Budai Középiskolában és Csillebércen tartottuk, időpontja 2010. február 27-28 volt. A képzésen 38 leendő Beagle tanár és két szegedi egyetemi hallgató vett részt. A képzésről készült beszámoló a <http://www.mkne.hu/projektek.php?projekt=10#beszamolo> weboldalon olvasható.
- Márciusban (a képzés után) elkezdődött az iskolákban a munka. A diákok által felvett adatok (a kiválasztott fákról illetve a fenológiai megfigyelésekről) felkerültek a projekt honlapjára (www.beagleproject.org). Az adatokat Michael Gillman, az angliai Open University tanára elemezte. Ezt az összegzést magyarra is fordítottuk. (Mike a projekt időszaka alatt nyomon követte az eseményeket és szakmai szemmel véleményezte az elkészült anyagokat.)
- Május 21-én, a Biodiverzitás nemzetközi napjához kötődően, a Csemete Egyesület és az MKNE közös szervezésében a Szegedi Botanikus Kertben került sor egy pedagógusoknak szóló képzésre, melyet Fűzné Kószó Mária és Kecskés Ferenc tartottak. A nap témája természetesen a biodiverzitás és oktatása volt, s ehhez szervesen illeszkedett Kecskés Ferenc előadása, majd gyakorlati bemutatója a Beagle projektről.
- Május 22-én hirdettük meg a Beagle iskolák körében a projekt fotópályázatát. A pályázat 2010. november 10-ig tartott és közel 70 pályamű érkezett be (ezek egy része nem teljesítette a pályázati kiírás feltételeit, de szépek). A beérkezett sok szép kép közül 19-et választott ki a zsűri, s ezekből egy fotókiállítást állítottunk össze, melyet a nyertesek iskoláiban vándorkiállításon utaztatunk a tanév végéig. Az első három helyezett ezen kívül tárgynyereményben részesült, valamint képeiket a januári SÜNI magazinban közöljük. A 19 kiállított kép az MKNE honlapján a projekt oldalán (http://mkne.hu/keptar.php?galeria=beagle_fotopalyazat&galeria_cim=Beagle%20fot%F3p%E1ly%E1zat%20k%E9pei) megtekinthető.
- A projekt csapat Déri Andrea közreműködésével elkészítette az ún. funkcionális biodiverzitás határozó nyomtatott verzióját, melyből egy-egy példányt az őszi Országos Találkozón jelenlévők is kaphattak. A nemzetközi projekt csapatban ezzel a határozóval jelentős elismerést vívtunk ki magunknak.
- Október 9-én a Fővárosi Állatkertben rendezett, pedagógusoknak szóló szakmai napon Kecskés Feri ismét gyakorlati bemutatót tartott a Beagle terepi módszereiből.

- A Természetbúvár decemberi számában megjelent Fűzné Kószó Mária cikke „Fákat vallató fiatalok” címmel. Ezt a cikket az MKNE honlapján (http://www.mkne.hu/projektek/beagle/cikkek/termeszetsbuvar_cikk.pdf) közöljük.

A projektcsapatban szakértőként dolgozók: Fűzné Kószó Mária, Déri Andrea, Kecskés Ferenc, Mányoki Gergely, Standovár Tibor. A projekt sikeréhez egyéb módon hozzájárulók: Albert Judit, Gergely Nóra, Jakócs László, Kelen Gábor, Szekeres Tamás, Szilágyi Ákos, Victor András.

2. Carbon Detectives (futó)

PV: Halácsy Ágnes

A projekt keretében a csatlakozó iskolák saját szén-dioxid lábnyomukat határozhatják meg a honlapon működő kalkulátor segítségével. Még 2009-ben elkészültek a projekt magyar nyelvű anyagai, többek közt a nagyon bőséges tanári segédanyagok és kérdőívek (www.carbondetectives.org). Megtörtént a képzők képzése és az első tanárképzés. A projekt 2012 májusában zárul, s a csatlakozó iskolák közti verseny 2011 májusáig tart.

Január, február

- Január 18-án ült le a Tanácsadó Testület a 2. megbeszélésre.
- Az osztrák partner által elkészített didaktikus anyagok fordítása kezdődött több külsős bevonásával.
- Kelen Gábor a honlap fejlesztés során véleményezte a készülő anyagot.
- Bartha Cili a karbon kalkulátorhoz szükséges háttér adatok beszerzésén dolgozott.

Március

- Kelen Gábor munkája mellett nem tudta vállalni a projektvezetés feladatát, ezért március 1-től Pencz Levente vette át a projekt irányítását.
- Legfőbb esemény márc. 18-19-én a budapesti nemzetközi partnertalálkozó megszervezése volt. Kelen Gábor biztosította a megbeszélések helyszínét a JNO-ban, Bartha Cili és Darvas Kata szervezték az eseményeket. A CD versennyel kapcsolatos tanárképzésről és a verseny részleteiről esett bővebben szó.
- A projekt külső értékelőjeként szerződtettük Suhajda Virágot, aki előzetes projekt értékelési tervet készített. A szerződés feltételei hasonlóak, mint ami korábban Könczey Rékával kötött.
- Elkészült a didaktikus anyag fordítása, elkészültek a kérdőívek, a szóróanyag és a honlap fordítása. Darvas Kata a szervezési munkákat, Schróth Á., Ambrózy M., Csaba O., Kelen G., Bartha C. és Darvas K. a fordítás, szerkesztés, lektorálás feladatait látták el.
- A verseny szakmai támogatójának sikerült megnyerni az OKM-et. Simonyi Istvánnal, a Köznevelési Főosztály vezető főtanácsosával állunk közvetlen kapcsolatban, aki a Sulinethez is hozzáférést tett lehetővé a verseny meghirdetésére. Simonyi István azóta is prominens tagja a Tanácsadó Testületnek, javaslataival és konkrét segítségével sokat tett a projekt előrehaladásában.
- Március 26-án, Darvas Kata mintegy 50 ökoiskolai tanár előtt népszerűsítette a projektet az Arany János Gimnáziumban tartott Ökoiskola találkozón.
- Márc. 29-én tartottuk a 3. Tanácsadó testületi ülést, melyen a tanárképzés szervezési részleteit egyeztetjük és kaptunk hasznos tanácsokat.

Április

- Április 7.: találkozó az MVM Zrt-ben szponzoráció céljából a kommunikációs igazgatóval és a környezetvédelmi referenssel a KÖVET Egyesület közvetítése révén.
- Az Ökotárs Alapítvány 10-11 millió Ft értékben kölcsönt ígér az egyesület részére 2010. októberi elérhetőséggel és 2012. év végi visszafizetési határidővel, konkrét tárgyalások a részletekről később történhetnek

- Felkértük a projekt védnökének a köztársasági elnököt, valamint szakmai támogatónak a Jövő Nemzedékek Ombudsmanját és az Oktatási Minisztériumot, az utóbbi kettő májusban hozzájárulását adta
- www.carbondetectives.hu versenyhonlap angol nyelvű anyagainak fordítása, feltöltése
- Kérdőívek (20 db gyerekeknek, 1 db tanároknak) véglegesítése, angolra fordítása, majd feltöltése a versenyhonlapra
- A didaktikus anyag szerkesztése, majd feltöltése a versenyhonlapra
- Kezdeti kapcsolatfelvétel tanárokkal és lehetséges résztvevőkkel, trénerekkel a verseny kapcsán
- Részletes részvételi feltételek és az előnyök, hirdetés elkészítése
- Szerződéskötések: Schróth Ágival, Ambrózy Miklóssal, Csaba Orsival, Suhajda Virággal.

Május

- Suhajda Virág mint külső értékelő véglegesíti a főkoordinátor BRE-vel a projekt teljes időtartamára vonatkozó monitoring rendszert
- A tanári tréninganyag összeállításának elkezdése Schróth Ági vezetésével, valamint a tréninget tartó csapat szervezése, időpont kijelölése
- Egyeztetés a konkurens, szintén EU-s energiaversennyel kapcsolatban Perényi Petrával az Oktatási Hivatalban (OH), valamint Varga Attilával (OFI), nyitottak az együttműködésre a két projektben, mivel annyira hasonlóak, továbbá V. Attila az MKNE-t ajánlotta az OH-nak
- A román partnerszervezettel (Focus Eco, Hajdú Erzsébet) a kapcsolat nem állandó, akadozik, aminek következtében a versenyhonlap román nyelvű fordítása még nem készült el

Június

- Áprilistól Halácsy Ági bekapcsolódik a csapatmunkába a tréningek szervezésével kapcsolatban, majd június 1.-vel projektvezető lesz Kelen Gáborral megosztva – Pencz Levente helyett, aki felmondott április végén
- Június 5-én a csapat részt vett az Ökoiskolák díjátadó rendezvényén a Városmajori Gimnáziumban, ahol 20 perces előadás illetve szekciómunka keretében bemutattuk a projektet.
- Ugyanezen a napon Bartha Cili a Balogh János Országos Környezet-és Egészségvédelmi csapatverseny eredményhirdetési ceremóniáján 15 iskola diákjai és tanárai előtt népszerűsítette a projektet. Helyszín: Budapest, Herman Ottó Környezetvédelmi Oktatóközpont – Bem József Általános Iskola.
- Kidolgoztuk a tanárképzés szervezésére (Halácsy Ági) és tematikájára (Schróth Ági, Heszlényi Judit) vonatkozó anyagokat, felkészítettünk 15 lehetséges képzőt: 2010.06.25. Trefort Gimnázium, Budapest. A képzést Schróth Ági és Heszlényi Judit tartották a CD csapat támogatásával.

Július-augusztus

A nyár folyamán a következőkben léptünk előre:

- A www.carbondetectives.hu honlap és kapcsolódó anyagok javítási munkái javarészt elkészültek. A javításban Grúz Adrienn és Koós Dia is részt vettek Bartha Cili irányításával.
- Halácsy Ági munkájának egy részét (adminisztráció) átadta Gergely Nórának, aki ezzel csoporttaggá vált. Bartha Cili Wintsche-Mikesch Viktor bevonásával dolgozik tovább a honlap rendbetételén.
- Szekeres Tamás bevonásával a kapcsolódó didaktikus anyagok megszépültek.
- Pénzügyi helyzetünk rendezését remélve „hitelkérelmet” nyújtottunk be az Ökotárs Alapítványhoz (rulírozva, összesen 4 millió Ft összegben). A döntés – a korábbi ígéret alapján – pozitív volt.
- A MVM-nél továbbra sincs döntés a már tavasszal tárgyalt támogatási kérelmünkről.
- A projektbe bevont leendő képzők elkezdték a népszerűsítést, s mi is gőzerővel terjesztjük a CD híret. (Pl. a 2010-es Művészetek Völgyében július 23-tól augusztus 1-ig Zöld Zugoly

néven működő helyszínünkön folyamatosan hirdettük és népszerűsítettük a Carbon Detectives Projektet. Több száz családhoz és tanárhoz eljutott a hír.)

- Darvas Kata felvette Novák Péterrel a kapcsolatot, aki elvállalta, hogy a CD projekt „arcaként” és kapcsolati tőkéje valamint képességei bedobásával segít a népszerűsítésben. Kata ZÖLDÖK-öseivel dolgoznak majd együtt.
- Összeállt képzések tematikáját, forgatókönyvét és dokumentációját is tartalmazó anyag, amit CD-n illetve e-mailben juttattunk el a képzőknek. A www.mkne.hu honlapra ősz elején került fel az anyag.
- Augusztus 24-én tartottuk meg az 1. tanári képzést a Trefort Gimnáziumban, ott tanító 3 fiatal kolléga részvételével. A képzés sikeres volt és a résztvevő tanárok is lelkesek.

Szeptember-október- november

- Elindult a honlappal való munka.
- Az őszt folyamán legfontosabb tevékenységünk a képzések tartása volt. 7 képzést rendeztünk képzőink segítségével (Márokpapi, Pécs, Marosvásárely, Tápiógyörgye, Kecskemét, Budapest, Miskolc)
- Október 16-17-én Marosvásárhelyre utazott a projekt csapat. Célunk az volt, hogy közelebből is megismerjük a román partnerünket, tartsunk egy számára minta értékű képzést, és átadjuk az eddigi gyakorlati tapasztalatainkat. A Tanítóképző Lyceum igazgatója köszöntő beszédet tartott. Meghívott vendégként csatlakozott a képzéshez egy rövid időre a tanfelügyelő is. Ezzel a hivatalos szakmai vezetés is felfigyelt a CD projektre, melynek célkitűzéseire és módszereire maximálisan melléállt. Megtörtént a projekt bemutatása a Magyar Civil Szervezetek Szövetségének fórumán és a weblap használatának bemutatása a résztvevőknek egy érdekes, interaktív, 5 órás képzés keretében. 27 fő vett részt, akik nagyon hasznosnak és gyakorlatiasnak tartották a kapott információkat. Sikerült felkelteni az érdeklődésüket. Többségük a letölthető anyagokkal fog dolgozni, és csak a versenyhez használják majd a honlapot. A jövőbeni közös munka megtervezésébe is belekezdünk a román partner szervezettel.
- November 26-án Jászberényben a Regionális Ökoiskolai találkozón, amely a „*Fenntarthatóság-ökosság a nevelésben*” címet viselte, népszerűsítettük a CD projektet.
- A forrásteremtés tovább folytatódott. Darvas Kata, Kelen Gábor és Victor András kapcsolatot épített ki az SCA Packaging magyarországi vezetésével. Ennek eredményeként a projektben nyertes 10 iskola tárgyi jutalomban részesül majd. Novák Péter több médiumban népszerűsíti a Szén-dioxid Nyomozók projektet, illetve vállalta, hogy nyári táborában 30, a CD projektben legaktívabb gyereket táboroztatja majd.
- Novemberben lehívtuk az Ökotárs Alapítványtól a 4 millió forintos keretünket.
- November során kellett benyújtatnunk a félidős beszámolót, melyet a projekt csapat segítségével Kelen Gábor készített el.
- November végére 200 körüli regisztrációt értünk el.
- A szponzorokkal való tárgyalás folyamatosan zajlott Darvas Kata irányításával.

December

- Ebben a hónapban a képzések értékelését és adminisztrációját végeztük el, valamint Albert Judit segítségével áttekintettük és javítottuk a képzési dokumentációt, mely így már alkalmas arra, hogy tanúsítványt adjunk ki a képzésekről.
- A szponzorokkal való tárgyalás folyamatos.

II. Kapcsolattartás hazai szervezetekkel

Részvétel az NFT1 és az ÚMFT Monitoring Bizottságában (8.1.1.)

Vásárhelyi Judit

A TÁMOP MB 2007-es megalakulásától (előzményében, a HEFOP MB-ben 2003-tól) kezdve delegált az OT a bizottság munkájába. Részt veszek az MB delegáltakból álló Zöld fejlesztéspolitikai munkacsoport és az Egyeztető Fórum ülésein is.

2010-ben az ülésekre természetesen hatással volt a kormányzat átadása, hiszen ez először történt európai csatlakozásunk óta. A Monitoring Bizottság **2010. április 15-i ülésén érdemben csupán** egy napirendi pont szerepelt: az Operatív Program 2009. évi előrehaladásának – az Éves jelentés egyes prioritások előrehaladására vonatkozó részeinek megvitatása – ez felfogható volt egyfajta átadás előkészítésnek is. Sajnos, nem sikerült a TÁMOP-ban a HefOP megvalósítása során az abszorpciós ráta, azaz a rendelkezésre álló, tervezett, elvben lehívható összegek felhasználásának alakulása terén jelentkező nagyfokú, elhúzódó gondok nyomán keletkezett tapasztalatokat érvényesíteni. A 2010. évi mindkét ülésen megfogalmazódott ez a gond, holott a korábbi OP-ból a TÁMOP-ba átülő civilek erőteljesen figyelmeztettek erre, és vélhető volt, hogy az IH tanul a korábbi program hibáiból.

Az IH által az év első felévére, legkésőbb 2010. június 15-ig tervezett további MB ülés elmaradt, amelyen többek között a már megalakulnak gondolt munkacsoportok első üléséről is beszámolhattak volna. Az MTVSz ajánlására, és a magunk feladatvállalása szerint is jelentkeztünk a Monitoring Bizottságokhoz megalakuló három munkacsoport egyikébe. Jómagam a Partnerség, transznacionalitás, innováció címűbe, és helyettesként a Horizontális elvek érvényesítésével foglalkozóba. Ez ideig még egyik csoportot sem hívták össze.

A TÁMOP utolsó néhány ülésén jelentkező, bosszantó működési akadályt több ízben nehezményeztem. Ugyanis az NFÜ összevonta, központosította a jegyzőkönyvek leírását, és e munkák elvégzésére közbeszerzést alkalmazott. Ebből következően 1 - 1,5 - 2 éven át sem kaptunk meg a korábbi ülések jegyzőkönyveit, azokat el sem fogadhattuk.

A TÁMOP Monitoring Bizottsága **2010. december 8-án** tartott ülésén aktívan részt vettem. Az új kormány átalakította az MB-t: kormányzati és civil oldalon egyaránt új tagokat kértek föl. Az MB-nek 19 civil és 14 kormányzati résztvevője van. Az MB elnöke Czomba Sándor a legfontosabbnak a foglalkoztatás bővítését tekintette, ez megjelenik majd az ÚSZT pályázati szempontrendszerében is. Dolgozni kíván az uniós források átláthatóságán, egyszerűsítésén, és azt kívánja, hogy a MB a partnerség valódi fóruma legyen.

Újra elhangzott, hogy a TÁMOP előrehaladása alatta marad az EU elvárásainak, a meghirdetett összegek 14 %-a került kifizetésre. Az abszorpciós ráta megfelelő teljesítése egyre nagyobb kihívást jelent. Szükség van az ESZA források újratárgyalására: ki kell mutatni, hogy eddig mennyi a hozzáadott érték. Ha itt nem lesz jó az eredmény, Mo. hátrányba kerül.

A 2011-2013. évi akciótervek tárgyalása valójában NFÜ sablonba rendezett AT-ket mutatott. Elhangzott, hogy a kormány elé december 22-én kerülnek, ezt követően részletes társadalmi vita lesz. A beérkezett vélemények után visszamutatásra megküldik a MB tagoknak, mindez még várat magára. A prioritásokat összhangba hozzák az ÚSZT-vel. Néhány újnak szánt szempont: a minőségi oktatás támogatása, új célcsoport: autizmus, szegénységben élő gyermekek, egészségfejlesztés, mint tudatos magatartás. Civil felvetés volt, hogy az alacsony női foglalkoztatottság kevéssé jelenik meg, jó volna járulékkedvezmény a részmunkaidőre, legyen egyetemi gyerekefelügyelet, stb.

Komolyan és erőteljesen vetődött föl viszont a romakérdés: a pályázatok nem érik el őket, volt-e kutatás a lezárult programok körében, lehetne-e albizottság keretében ezt vizsgálni. Az IH az albizottságok munkájához referenseket, külön titkárságot ígért. A Bizottság szorgalmazza a

romakutatásokat, azonban tisztázni kell, ki tekinthető annak? Az EU jelentés mellett igény van arra, hogy az MB albizottsága is vizsgálódjon.

Végül az üléseken való munka mellett a Kopint-Tárki ZRt. vizsgálata számára interjút adtam a TÁMOP MB működésének kérdéseiről, különös tekintettel a horizontális elvek érvényesülésére és a civil oldal szempontjaira.